

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.V.20.345/2016/4.

A tanács tagjai: . Molnár Ambrus a tanács elnöke, Dr. Szűcs József előadó bíró, Dr. Tóth Csaba Levente bíró

A felperes:

A felperes képviselője: Dr. Kőrösi Tibor ügyvéd

Az alperes:

Az alperes képviselője: Dr. Németh Ferenc István ügyvéd

A per tárgya: biztosítási összeg megfizetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Fővárosi Ítéltábla 4.Pf.21.894/2013/23.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Fővárosi Törvényszék 15.P.21.220/2012/26.

Rendelkező rész

- A jogerős ítéletet hatályon kívül helyezi és az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.
- Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 1.700.000 (egymillió-hétszázezer) forint együttes másodfokú és felülvizsgálati eljárási költséget.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes házastársa 2009. december 18-án vette lízingbe zártvégű lízingszerződéssel aszemélygépkocsit a Zrt-től. A gépkocsi forgalmi engedélyébe üzembentartóként a felperest jegyezték be, aki a járműre az alperessel kötött casco biztosítási szerződést, amelyben biztosítottként a lízingbe adót jelölték meg. A biztosítási szerződés a Kft. alkusz cég közvetítésével jött létre, amelytől a felperes az ügyleti feltételeket tartalmazó szabályzatokat átvette. A felperes 2010. június 8-án este a barátnőivel kutyát sétáltatott a hegyen, amelyet megelőzően a fent körülírt gépkocsit az étterem előtt állította le. Oda visszatérve észlelte, hogy a járművet 19 óra 20-25 perc körüli időben ismeretlen személy eltulajdonította. Ennek alapján, még az nap 21 óra 17 perckor feljelentést tett a Rendőrkapitányságon, míg az alperesnek a következő napon, 2010. június 9-én jelentette be a káreseményt, amellyel egyidejűleg a gépkocsi kulcsait átadta az alperesnek. A kulcsokat az alperes megvizsgáltatta az általa megbízott nyomszakértővel, aki az

illetékes márka-szervizben megállapíttatta a kulcsokban tárolt és a gépkocsi fedélzeti számítógépéből származó adatokat. Eszerint a járművet 2010. június 4-én 20 óra 59 perckor használták utoljára. Az alperes a casco biztosítási szerződés alapján fennálló helytállási kötelezettségét nem ismerte el. Álláspontja szerint a biztosítási esemény a felperes által előadott módon nem következhetett be, emiatt a biztosítási esemény megtörténte nem tekinthető bizonyítottnak.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [2] A felperes leszállított keresetében 11.630.650 forint és 2010. június 9-től járó kamatai megfizetésére kérte az alperest kötelezni. A keresetlevele 2012. március 22-én érkezett a bíróságra. A per során a lízingbe adó, valamint a felperes és házastársa között engedményezési szerződésnek címzett szerződés jött létre, mely szerint az alperes biztosítási szolgáltatása „elsődlegesen a Zrt. és ... közötti finanszírozási szerződésből eredő tartozás maradéktalan kiegyenlítésére szolgál, így az alperesi teljesítés esetén az összeget a Zrt. számlájára kell teljesíteni, és csak az elszámolást követően esetlegesen fennmaradó összegre válik jogosulttá a felperes és ...”.
- [3] Az alperes a kereset elutasítását kérte. Vitatta a felperes keresetességi jogát. Az volt az álláspontja, hogy az engedményezési szerződéssel nem a követelés, hanem a perlési jogosultság engedményezése történt meg, ami perbizománynak minősül; a perbizomány intézményét pedig a hatályos perjog nem ismeri. Arra az esetre, ha a bíróság a felperes keresetességi jogát meglévőnek tartaná, elévülési kifogást is előterjesztett. Előadta, hogy a szabályzata egy éves elévülési időt állapít meg. Az általános 5 éves elévülési időnél rövidebb elévülési időre külön nem is kellett felhívnia a szerződő fél, a felperes figyelmét, mert az ajánlatot az ügyfél megbízásából eljáró független biztosítás közvetítő vette át és továbbította hozzá. Ilyen esetben a külön figyelemfelhívási kötelezettség nem terheli a biztosítót. A külön figyelemfelhívási kötelezettség elmulasztása miatt a szabályzat szerződés részévé vált kérdéses kikötését nem lehet érvénytelennek tekinteni. Az elévülési idő lerövidítése egyébként sem szokatlan üzleti feltétel, ezért a külön figyelemfelhívási kötelezettség nem is állt fenn. A gépkocsi indítókulcsban tárolt adataira tekintettel nem tartotta bizonyítottnak a biztosítási esemény megtörténtét sem.

Az első- és másodfokú ítélet

- [4] Az elsőfokú bíróság főkövetelés tekintetében a keresetnek megfelelően, a kamatok tekintetében megjelölnél későbbi időponttól, 2010. november 5-től marasztalta az alperest. Ítéletét a következőkkel indokolta:
A felperest a keresetességi jog megillette. A szerződéskötő fél a

Ptk. 548. §-a értelmében a biztosítási szolgáltatás követelésére akkor is jogosult, ha a biztosított a követelését nem engedményezi rá. Adott esetben a felperes az engedményezési szerződés alapján a saját kezéhez való teljesítést és nem csak a biztosított javára szóló marasztalást is kérhetett. A követelés elévülése sem volt megállapítható. A perbeli követelés a rendőrség nyomozást felfüggesztő határozatának alperes részére történt kézbesítését követő 15 nap elteltével 2010. november 4-ével vált esedékessé. Az elévülési idő folyását a felperes 2011. március 22-én kelt felszólító levele megszakította. Az elévülési idő azonban nem a szabályzatban megállapított 1 év volt. A szabályzatban foglaltak kétségtelenül általános szerződési feltételek a Ptk. 205/A. §-ának (1) bekezdése értelmében. A Ptk. 205/B. §-ának (1) bekezdése szerint az általános szerződési feltétel csak akkor válik a szerződés részévé, ha alkalmazója lehetővé tette, hogy a másik fél annak tartalmát megismerje, és ha azt a másik fél kifejezetten vagy ráutaló magatartással elfogadta. A 205/B. § (2) bekezdése pedig azt mondja ki, hogy külön kell tájékoztatni a másik felet arról az általános szerződési feltételről, amely a szokásos szerződési gyakorlattól, a szerződésre vonatkozó rendelkezésektől lényegesen, vagy valamely a felek között alkalmazott kikötéstől eltér. Az ilyen feltétel csak akkor válik a szerződés részévé, ha azt a másik fél - a külön figyelemfelhívó tájékoztatást követően - kifejezetten elfogadta. Az 5 éves általános elévülési határidőtől az 1 éves határidő kikötése lényegesen eltér, ezért az csak akkor vált volna a felek szerződésének részévé, ha azt a felperes az alperes figyelemfelhívását követően kifejezetten elfogadta volna. Mivel az alperes sem a külön figyelemfelhívását, sem a felperes a kifejezett elfogadó nyilatkozatát nem bizonyította, az 1 éves elévülési idő nem vált a szerződés részévé; ezért a felperes a követelését az 5 éves általános elévülési idő alatt érvényesíthette s a bírói úton való igényérvényesítésnek az elévülés nem volt akadálya. Alaptalanul hivatkozott az alperes a biztosítókról és a biztosítási tevékenységről szóló 2003. évi LX. törvény (Bit.) 166. § (4) bekezdésére, amely szerint a biztosítót nem terheli külön tájékoztatási kötelezettség, ha a biztosítási szerződés megkötése során az ügyfél megbízásából eljáró független biztosításközvetítő működik közre. A tájékoztatás hiányát ilyen esetben a Bit. 42. § (1) bekezdése értelmében a biztosítás közvetítőn kell számon kérni. Adott esetben a biztosítási szerződés ugyan független biztosítás közvetítő közreműködésével jött létre, de a külön figyelemfelhívás elmaradása mégsem eredményezte azt, hogy a külön figyelemfelhívás elmaradását ne lehessen az alperes terhére róni. A Ptk. 205/B. § (2) bekezdése a szerződő fél kötelezettségévé teszi a külön figyelemfelhívást, az alperes ezért nem hivatkozhat a biztosítás közvetítő mulasztására. A tanúk a felperes állítását megerősítették. A felperes mindkét indítókulcsot átadta az alperesnek. A lopás mint biztosítási esemény így bizonyítottnak vehető. Az indítókulcsokban tárolt adatok, a gépkocsi

számítógépének adataival egyeznek. A kulcsok az utolsó használat idejére csak az esetben adnak valós információt, ha a gépkocsi számítógépe is helyes adatokat tartalmaz, ami nem volt megvizsgálható. A kár összezszerülésében nem volt vitatott. Az alperest ezért a főkövetelés tekintetében a keresetnek megfelelően kellett marasztalni. A felperes követelése azonban nem a kár bekövetkeztének napján, hanem a nyomozást felfüggesztő határozat alperesnek történt kézbesítését követő 15 nap elteltével vált esedékessé, ezért a felperes a kamatokat is ettől az utóbbi időponttól igényelheti; az ezt megelőző időre támasztott kamatigény vonatkozásában a kereset emiatt nem volt megalapozott.

- [5] Az alperes fellebbezése folytán meghozott jogerős ítéletével a másodfokú bíróság az elsőfokú ítélet fellebbezett részét megváltoztatta s a keresetet elutasította. A másodfokú eljárásban gépjármű szakértői bizonyítást rendelt el. A szakvélemény alapján megállapította, hogy „az indítókulcsban tárolt időpont a gépjármű és az indítókulcs közötti utolsó adatfrissítés időpontja, amely nem szükségszerűen egyezik meg a jármű használatának időpontjával, továbbá az indítókulcsban eltárolt időpont a jármű lokális idejétől függ, ezért amennyiben az nem egyezik a valós idővel, akkor a tárolt időpont sem egyezik. Mivel a gépjármű nem vizsgálható, az indítókulcsban rögzített időpontról nem állapítható meg annak helyessége; a jármű lokális dátum és időadatai eltérhetnek a valós időtől, az utolsó használat időpontja nem állapítható meg”. A szakértői vélemény szerint rövid útszakaszt meg lehet tenni a járművel anélkül, hogy az indítókulcsban tárolt adatok frissítése megtörténne. A felperest terhelte annak bizonyítása, hogy „a gépjármű időszámlálója a tényleges idővel nem volt szinkronban, azt is a felperesnek kellett volna bizonyítania, hogy a gépkocsival a lopást megelőzően olyan rövid utat tett meg, amely út ideje alatt a kulcs a használat időpontját nem rögzítette. A felperes ezeket a tényeket nem bizonyította, így nem volt megállapítható, hogy a biztosítási esemény a felperes által állított időpontban bekövetkezett. A biztosítási esemény bizonyítottságának hiányában a Ptk. 553. §-ának (2) bekezdése értelmében az alperest a helytállási kötelezettség nem terheli. Az alperes fellebbezése kapcsán kifejtette, hogy a felperes keresetösszeírói jogát és az elévülést illetően az elsőfokú bíróság helyes jogi álláspontot foglalt el.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [6] A felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és lényegében az elsőfokú ítélet helybenhagyását (a keresetének helytadást) kérte. Arra hivatkozott, hogy a másodfokú bíróság a bizonyítékok nyilvánvaló okszerűtlen értékelésével állapította meg, hogy a biztosítási esemény bekövetkeztét nem bizonyította. Állította azt is, hogy a másodfokú bíróság a bizonyítási terhet megfordította és az indokolási kötelezettségének sem tett eleget.

- [7] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában való fenntartására irányult. Hangsúlyozta: életszerűtlen lenne a gépkocsival úgy közlekedni hosszabb időn át, hogy az 4 nappal korábbi időpontot mutat a valós dátumnál. Fenntartotta keresetjogi joggal és az elévüléssel kapcsolatos álláspontját is.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [8] A felülvizsgálati kérelem alapos.
- [9] A felperes a rendkívüli jogorvoslatát megalapozó jogsértést tartalmilag egyrészt a bizonyítási teher téves meghatározásában, másrészt a keresetet alátámasztó és cáfoló bizonyítékok téves értékelésében jelölte meg. [Pp. 270. § (2) bekezdése] Ezért a jogerős ítélet ebben a keretben volt felülbírálnak. [Pp. 275. § (2) bekezdése]
- [10] A bizonyítékok mérlegelésének a Pp. 206. § (1) bekezdésében meghatározott szabályainak a megsértése általában csak abban a kivételes esetben állapítható meg és csak akkor szolgálhat kellő alapul a felülvizsgálathoz, ha a bíróság iratellenes, ellentmondó, a per adataiból okszerűen nem következő megállapítást tett, vagy a bizonyítási eljárás lefolytatására vonatkozó előírások megsértésével helytelen ténybeli következtetésre jutott. A Kúria megállapítása szerint a másodfokú bíróságnak a jogerős ítéletével kapcsolatban ilyen körülmények nem voltak megállapíthatók. A felperes felülvizsgálati kérelmében hivatkozott azonban a bizonyítási teher téves meghatározására is, amely kérdésben a Kúria a másodfokú bíróságtól eltérő következtetésre jutott az alábbiak szerint:
- [11] . 164. § (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a per eldöntéséhez szükséges tényeket általában annak a félnek kell bizonyítania, akinek érdekében áll, hogy azokat a bíróság valóban fogadja el. Ez szoros összefüggésben áll a Pp. 3. § (3) bekezdésével, amelynek értelmében a bizonyítás esetleges sikertelensége a törvény eltérő rendelkezésének hiányában a bizonyításra kötelezett felet terheli.
- [12] A törvény idézett rendelkezéseinek a biztosítási perekre történő alkalmazásából az következik, hogy a biztosítási szerződés teljesítését igénylő félnek kell igazolnia, hogy a biztosító szolgáltatásának a szerződésben, szabályzatban, valamint jogszabályban előírt feltételei fennállnak. Ennek legfontosabb eleme magának a biztosítási esemény bekövetkezésének a bizonyítása. Ezzel szemben a biztosító szolgáltatási kötelezettségét kizáró tények és körülmények --- különösen a biztosítási szerződés érvénytelensége, valamely mentesülési ok fennállása, vagy a teljesítés egyéb akadályai --- tekintetében a bizonyítás terhet a biztosítónak kell viselnie.
- [13] A perbeli esetben a felek között nem a felperes által lízingelt és az alperesnél biztosított személygépkocsi eltűnésének a ténye volt vitás, hanem hogy azzal kapcsolatban fennáll-e az

alperes szolgáltatási kötelezettsége. E megközelítésből az alperes védekezését - annak tartalma szerint - a Ptk. 556. § (1) bekezdésében meghatározott valamely mentesülési okra történő hivatkozásként kellett értékelni. Ehhez az alperesnek azt kellett volna bizonyítania, hogy a kárt jogellenesen, szándékosan vagy súlyosan gondatlanul maga a felperes, vagy a vele közös háztartásban élő hozzátartozója okozta. Ez azonban a per adatai alapján nem volt megállapítható, amelynek következményeit az alperes terhére kellett figyelembe venni.

[14]

A lefolytatott bizonyítási eljárás adatai, különösen a másodfokú bíróság által kirendelt igazságügyi szakértő szakvéleménye szerint a perbeli gépkocsival rövid távokat meg lehetett tenni úgy is, hogy annak indítókulcsa a fedélzeti számítógéppel a kapcsolatot felvette volna és a használat időpontját rögzítette volna. Az adott esetben a felperes a lakásáról kutyasétáltatás céljából a parkolójához hajtott, majd oda visszatérve, járművét nem találta a leállítási helyén. E két pont közötti távolság közúton 450 méter! A szakértői vélemény nem tért ki arra, ezért annak alapján nem volt meghatározható, hogy e viszonylag rövid távolságnak a megtételét kellett-e rögzítenie a gépkocsi fedélzeti számítógépének és onnan letöltenie az indítókulcsnak. A fent kifejtettek alapján az utolsó használat időpontjával kapcsolatos e bizonytalanságot a mentesülést megalapozó tények bizonyítására kötelezett alperes terhére kellett értékelni. Ennek következtében azt kellett valónak tekinteni, hogy a gépkocsit a felperes által megjelölt helyről és időben ismeretlen tettes ellopta, az alperes mentesülését eredményező körülmények pedig nem álltak fenn, az alperes szolgáltatási kötelezettsége bekövetkezett.

Záró rész

- [15] A Kúria mindezt a jogerős ítéletet a Pp. 275. §-ának (4) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte és az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.
- [16] A felperes felülvizsgálati kérelme eredményre vezetett, ezért az alperes a Pp. 270. §-ának (1) bekezdése szerint alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles megtéríteni a felperes fellebbezési és felülvizsgálati költségét.

Budapest, 2016. május 11.

Dr. Molnár Ambrus s.k. a tanács elnöke Dr. Szűcs József s.k. előadó
bíró Dr. Tóth Csaba Levente s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő